

Tilburg University

Het Nederlands succes

Kolnaar, A.H.J.J.

Published in:
Maandschrift Economie

Publication date:
1997

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Kolnaar, A. H. J. J. (1997). Het Nederlands succes. *Maandschrift Economie*, 61(3), 175-175.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Het Nederlands succes

A.H.J. KOLNAAR

Met enige jalouzie kijken buitenlandse politici naar de recente prestaties van de Nederlandse economie op het terrein van werkgelegenheid, produktie en financieringstekort. Van heinde en ver stroomt de pers toe om de wereld de zegeningen van het hier in zwang zijnde overlegmodel diets te kunnen maken. Volgens een recent krantenbericht heeft een onderzoeksbureau ons land bovendien nog eens uitgeroepen tot het land met het beste vestigingsklimaat ter wereld voor buitenlandse ondernemingen. Het kan bijna niet op.

Het bedoelde succes is welbeschouwd niet incidenteel, niet toevallig. Het rust wel degelijk op een concept en op een theoretisch gefundeerd beleid. De onderbouwing begon al bij Tinbergen toen hij er op wees dat om een doelstelling te verwezenlijken een instrument moet worden ingezet, en om meerdere doelstellingen te verwezenlijken meerdere instrumenten. De erkenning dat de beschikkingsmacht over de diverse economische instrumenten in onze democratie niet berust bij één orgaan maar bij diverse, kreeg zijn beslag in het rond de tafel brengen van die organen. Daarmee werd de institutionele vormgeving van de overlegeconomie beklonken. Binnen de aldus gecreëerde structuur kon het gemeenschappelijk inzicht rijpen dat, gegeven de trage ontwikkeling van produktie en werkgelegenheid, een politiek van een verantwoorde loonontwikkeling gekoppeld aan en gesteund door lastenverlichting heilzaam zou kunnen zijn. Zoals er eveneens toenemende overeenstemming ontstond over een nauwere afstemming van het arbeidsmarkt- en socialezekerheidsbeleid en over de verantwoordelijkheden op de verschillende terreinen en zo voorts. Uiteindelijk bleven waardevolle theoretische inzichten aldus niet in de lucht hangen maar werden ze voorzien van voldoende draagvlak om implementatie mogelijk te maken. Gecoördineerd beleid werd mogelijk.

Zelfs een goede theorie en een goed concept zijn onvoldoende garantie voor een vruchtbaar beleid. Basis voor het Nederlands succes in het onderling vertrouwen van overheid en sociale partners. Terecht wees Johan Stekelenburg hier op in zijn afscheidsspeech van de SER. Dat vertrouwen wordt door feitelijke ontwikkelingen niet beschaamd.

Het nut van deze vorm van economisch-politieke coördinatie is overigens nog maar kort geleden door politici in twijfel getrokken. Er groeide zelfs bereidheid het bewuste concept en de verkregen inzichten over boord te zetten. Niet alleen kan het kennelijk verkeren, enige omzichtigheid bij de duiding van het succes uit de polder lijkt al hierom op zijn plaats. Ook de economische ervaringen en ontwikkelingen manen tot voorzichtigheid. Achter het succes gloort het gevaar van krapte op onderdelen van de arbeidsmarkt gepaard gaande met voor die delen marktconforme loonsverhogingen. Als deze om zich heen grijpen in heel het loongebouw is de kans groot dat de huidige gunstige ontwikkeling vastloopt, die rond het tekort inclusief. Het zal een hele toer zijn de gemiddelde loonkostenontwikkeling te houden binnen de perken van de macro-economische mogelijkheden.

Succes is er pas als de totale werkloosheid tot aanvaardbare proporties is teruggebracht en de arbeidsparticipatie tegelijkertijd dito is verhoogd, mede ter vergroting van het draagvlak voor de komende kosten van de vergrijzing. Voorlopig is er alleen reden tot tevredenheid over een nog niet permanent gebleken keer ten goede.